

Mnenje Odbora regij – Evropsko leto ustvarjalnosti in inovacij (2009)

(2008/C 257/09)

ODBOR REGIJ

- pozdravlja pobudo Komisije za evropsko leto ustvarjalnosti in inovacij (2009). Izvajanje lizbonskih ciljev, s pomočjo katerih naj bi Evropa postala najbolj inovativna, na znanju temelječa družba, temelji na ustvarjalnih potencialih Evrope;
- poudarja, da so v evropskih mestih, regijah in na lokalni ravni kultura, ustvarjalnost in inovacije zelo pomemben vir rasti, naložb in novih delovnih mest;
- poudarja posebno vlogo zgodnje, predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja za razvoj temeljnih sposobnosti, kar pomeni znanje, spretnosti in odnos, ki človeku omogočajo, da uspešno živi in dela v sodobni evropski družbi ter pridobiva novo znanje;
- poudarja, da pobuda omogoča odlično povezavo z letom medkulturnega dialoga. Medsebojna povezanost tematik številnih evropskih let podpira cilj, da se s pomočjo teh dejavnosti dosežejo srednje- in dolgoročni učinki;
- ugotavlja, da za izvajanje evropskega leta ni na voljo nobenih posebnih proračunskih sredstev. Če se ustvarjalnost razume kot vir razvoja evropskih družb, ta ne bi smela biti omejena na izobraževanje in kulturo. Z medsektorskim razmišljanjem nastajajo nove, ustvarjalne rešitve.

Poročevalec: Gerd HARMS (DE/PES), predstavnik dežele Brandenburg za zvezne in evropske zadeve ter državni sekretar v uradu ministrskega predsednika zvezne dežele

Referenčni dokument

Predlog odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu ustvarjalnosti in inovacij (2009)

COM(2008) 159 konč. – 2008/0064 (COD)

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja pobudo Komisije za evropsko leto ustvarjalnosti in inovacij (2009). Ustvarjalnost, ki jo Komisija v predlogu upravičeno zelo na splošno razume kot sposobnost iskanja novih rešitev na najrazličnejših področjih človekovih dejavnosti, je nujen predpogoj za tehnične, kulturne in družbene inovacije. Izvajanje lizbonskih ciljev, s pomočjo katerih naj bi Evropa postala najbolj inovativna, na znanju temelječa družba, temelji na ustvarjalnih potencialih Evrope;

2. se strinja s Komisijo v zvezi z njeno analizo osnovnih pogojev za razvoj ustvarjalnosti in inovacij. Pri tem poudarja posebno vlogo zgodnje, predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja za razvoj temeljnih sposobnosti, kar pomeni znanje, spretnosti in odnos, ki človeku omogočajo, da uspešno živi in dela v sodobni evropski družbi ter pridobiva novo znanje;

3. podpira stališče Komisije glede pomena izobraževanja za spodbujanje ustvarjalnosti in meni, da ustvarjalnost ne sme biti omejena samo na predšolsko vzgojo in izobraževanje v prvih letih šolanja. Umetnostni predmeti bi morali ohraniti svoj pomen skozi celotno obdobje šolanja. Ustvarjalnost ne sme biti omejena na t. i. „ustvarjalne predmete“. Sposobnost ustvarjalnega reševanja problemov in inovativnega razmišljanja mora biti sestavni del vseh formalnih procesov izobraževanja. V zvezi s tem OR še posebej poudarja pomen večjezičnosti;

4. poudarja, da je poleg spodbujanja odličnosti in vrhunskih dosežkov treba ljudem v vseh regijah zagotoviti tudi dobro izobraževanje in usposabljanje kot osnovo za posameznikovo in družbeno blaginjo ter inovacijsko sposobnost regij;

5. poudarja, da so v evropskih mestih, regijah in na lokalni ravni kultura, ustvarjalnost in inovacije zelo pomemben vir rasti, naložb in novih delovnih mest. Razvoj ustvarjalnih potencialov in inovativne sposobnosti regije je predpogoj za njen uspeh v evropski in svetovni konkurenci. Regionalne in lokalne oblasti so praviloma odgovorne za organizacijo vseživljenjskega učenja, aktivno politiko trga dela, razvoj regionalnih inovacijskih strategij ter spodbujanje inovativnih in ustvarjalnih gospodarskih panog;

6. ponovno poudarja odločilno vlogo občin in regij pri razvoju inovativnega okolja. Pri tem je treba opozoriti na regionalno inovacijsko politiko, tehnološke centre, podjetniške inkubatorje, znanstvene parke in sklade tveganega kapitala;

7. opozarja, da to ne velja le za ustvarjalno gospodarstvo in sodobne industrijske panoge, ki temeljijo na znanju. Tudi socialni in gospodarski izzivi, s katerimi se soočajo sodobne družbe, zahtevajo na vseh ravneh ustvarjalne rešitve za socialne, okoljske in gospodarske izzive;

8. še posebej pozdravlja dejstvo, da Komisija v svojem zakonodajnem predlogu jasno priznava vlogo regionalnih in lokalnih oblasti, saj poudarja, da

— samo kombinacija ukrepov na ravni Skupnosti ter na nacionalni, regionalni in lokalni ravni omogoča izpolnitev naloge leta ustvarjalnosti in inovacij;

— vključitev lokalnih in regionalnih oblasti le-tem omogoča uspešno in učinkovito oblikovanje svojih dejavnosti v okviru evropskega leta;

— njihovo sodelovanje koristno prispeva k izvajanju načrtovanih ukrepov na evropski in nacionalni ravni;

9. se strinja s tem stališčem in se zavzema za široko udeležbo lokalnih in regionalnih oblasti v evropskem letu ustvarjalnosti in inovacij.

Podrobna ocena pobude

ODBOR REGIJ

10. podpira cilje, določene za leto ustvarjalnosti in inovacij (člen 2). Na podlagi obsežnega pristopa teh ciljev je razvoj in izkoriščanje ustvarjalnih potencialov Evrope mogoče razumeti v širšem smislu, ne da bi jih omejili le na umetniške in umetnostne vidike. Po mnenju OR je v letu ustvarjalnosti in inovacij treba spodbujati in poudarjati zlasti medsektorske dejavnosti med ustanovami vseživljenjskega učenja, institucijami in akterji s področja kulture ter gospodarstvom, znanostjo in civilno družbo. Prav tako je treba spodbujati ustvarjalno učenje, ki temelji na iskanju in razvoju znanja, v nasprotju z znanjem na osnovi posnemanja in spomina;

11. poudarja, da pobuda omogoča odlično povezavo z letom medkulturnega dialoga. Medsebojna povezanost tematik številnih evropskih let podpira cilj, da se s pomočjo teh dejavnosti dosežejo srednje- in dolgoročni učinki. Dejavnosti v okviru leta medkulturnega dialoga so oblikovane tako, da spodbujajo bolj odprto, strpno in prožno evropsko družbo, ter so tesno povezane z ustvarjalnostjo in inovacijami. Ravno prikazovanje drugih oblik in trendov kulturnega izražanja in srečevanje z njimi lahko spodbudi ustvarjalnost in odpira nove načine reševanja lastnih vprašanj;

12. ugotavlja, da se predlog Komisije še posebej nanaša na zahteve glede ključnih sposobnosti za vseživljenjsko učenje, ki sta jih oblikovala Evropski parlament in Svet. Odbor se sklicuje na svoje mnenje o tem priporočilu⁽¹⁾, v katerem je poudaril poseben pomen matematično-naravoslovnih sposobnosti. Prav tako je poudaril tudi pomen spodbujanja žensk z instrumenti vseživljenjskega učenja k delovanju na teh področjih. Evropske družbe bodo v prihodnje še bolj odvisne od tega, da mlade, zlasti ženske, pritegnejo k izobraževanju in poklicem na področju znanosti in tehnologije ter k študiju tehnike;

13. ugotavlja, da je medsebojna usklajenost delovnega življenja, družbe in višje izobrazbe pomemben predpogoj za inovacije in rast na lokalni in regionalni ravni. Potrebna je vključujoča infrastruktura brez diskriminacije, ki bo spodbujala k aktivnemu državljanstvu in skupnemu prevzemanju odgovornosti ter tako zagotavljala socialno kohezijo in trajnostni razvoj;

14. se zavzema za boljše izobraževanje in usposabljanje, da bi čim bolj povečali vrednost največjega kapitala EU – mladih. Pri izobraževanju je treba posebno pozornost nameniti zlasti študiju tehnologij, kar bo dalo nov zagon evropskim raziskavam in razvoju ter spodbudilo inovacije. Zagotoviti pa je treba tudi zadovoljivo humanistično izobraževanje in pridobivanje ustreznih vrednot; v okviru izobraževalnega sistema je treba ustrezno pozornost nameniti zlasti poučevanju evropske kulture in zgodovine;

15. je že večkrat poudaril poseben pomen spodbujanja raziskav, izobraževanja mladih znanstvenikov, podpore mobilnosti znanstvenikov in znanstvenega sodelovanja na evropski ravni. Razvoj raziskavam prijaznega okolja, spodbujanje patentov in njihova učinkovita zaščita podpirajo inovativne procese v družbi in gospodarstvu;

16. poudarja potrebo po oblikovanju standardov in pravic do varstva intelektualne lastnine ter pripravo evropske listine za obravnavo intelektualne lastnine;

⁽¹⁾ CdR 31/2006 fin.

17. v zvezi s tem poudarja odločilen pomen strukturnih skladov, zlasti Evropskega sklada za regionalni razvoj, pri podpori prenosu znanstvenih spoznanj v inovativne proizvode in postopke;

18. izraža obžalovanje, da je bila pobuda predložena šele zdaj. Tako kratko obdobje ogroža možnosti za uspeh takšnega leta. Ravno zato bi morala Komisija zdaj okrepite vsa prizadevanja za vključitev čim večjega možnega števila partnerjev v proces;

19. poudarja posebno vlogo avdiovizualnih medijev pri razvoju ustvarjalnega okolja. Povezanost med razvojem talentov, odličnimi izobraževalnimi ustanovami in mediji v mnogih evropskih regijah ustvarja uspešne gospodarske grozde. V okviru leta ustvarjalnosti in inovacij bi bilo treba dogajanjem na tem področju priznati poseben pomen;

20. izraža obžalovanje, da predlog Komisije ne omenja številnih možnosti, ki jih ponujajo evropski programi mobilnosti. Mobilnost na področju izobraževanja lahko kot izkušnja izmenjave med regijami Evrope pomembno prispeva k sprostitvi ustvarjalnih in inovativnih potencialov pri mladih;

21. poleg tega izraža obžalovanje, da predlog ne vsebuje pristopov za preverjanje uspešnosti pobude in ne določa predpogojev za doseg ciljev;

22. meni, da je leto ustvarjalnosti in inovacij lahko uspešno le, če Komisija v celoti prevzame to nalogo in če se izkoristijo možnosti v vseh generalnih direktoratih. Poleg tega je potrebna močna podpora držav članic, mest in regij ter lokalnih oblasti. OR zato poziva, da se poleg politike izobraževanja tudi druga politična področja dejavno vključijo v oblikovanje leta ustvarjalnosti in inovacij;

23. opozarja, da je spodbujanje ustvarjalnosti in inovacij sestavni del številnih regionalnih in lokalnih razvojnih konceptov. Pri izvajanju evropskega leta ustvarjalnosti in inovacij je treba preprečiti vtis, da se ti viri lahko odkrijejo izključno s pobudo Komisije. Prav v tem letu bi bilo treba poudariti uspešne pristope v občinah, regijah in državah članicah ter podpreti razširjanje primerov najboljše prakse. Pri vseh pobudah Komisije je treba spoštovati načelo subsidiarnosti;

24. opozarja na raznolike izkušnje lokalnih in regionalnih oblasti ter organizacij civilne družbe, ki so jih na primer pokazale pri dejavnostih v okviru lokalne in regionalne politike ter

dnevov odprtih vrat, ki jih organizira OR. Te izkušnje prikazujejo številne načine za razvoj in podporo ustvarjalnosti in inovacij, ki zaznamujejo naše evropske občine in regije;

25. ugotavlja, da za izvajanje evropskega leta ni na voljo nobenih posebnih proračunskih sredstev. Pri vprašanju financiranja dejavnosti predlog Komisije izrecno navaja le program vseživljenjskega učenja 2007–2013 in program Kultura 2007–2013. Obravnavana vprašanja ustvarjalnosti in inovacij pa močno presegajo ta dva programa. Obravnavati je treba zlasti področje znanosti, sodelovanje gospodarstva in znanosti, evropsko mobilnost, razvoj podeželja, socialno politiko, pa tudi druga področja. Če se ustvarjalnost razume kot vir razvoja evropskih družb, potem omejevanje na izobraževanje in kulturo

ni primerno. Z medsektorskim razmišljanjem nastajajo nove, ustvarjalne rešitve;

26. opaža, da Komisija v točki 4.4 predloga navaja „preusmeritev komunikacijskih dejavnosti na teme evropskega leta“. Ta preusmeritev pa v ukrepih ni podrobneje opisana. Po mnenju OR je pomembno, da se ti ukrepi med seboj uskladijo na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni;

27. Komisiji ponuja svojo podporo in sodelovanje pri izvajanju evropskega leta ustvarjalnosti in inovacij. Mesta, regije in lokalne oblasti so naravni partnerji za ta projekt in kraji, kjer nastajajo številne ustvarjalne rešitve. OR od Komisije pričakuje polno vključitev v dejavnosti ter pravočasne in popolne informacije o vseh ukrepih.

II. PRIPOROČILA ZA SPREMEMBE

Predlog spremembe 1

Člen 2(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Splošni cilj evropskega leta ustvarjalnosti in inovacij je podpirati prizadevanja držav članic pri spodbujanju ustvarjalnosti, s pomočjo vseživljenjskega učenja, kot gonila za inovacije in ključnega dejavnika za razvoj osebnih, poklicnih, podjetniških in socialnih kompetenc ter blaginje vseh posameznikov v družbi.	Splošni cilj evropskega leta ustvarjalnosti in inovacij je podpirati prizadevanja držav članic <u>ter lokalnih in regionalnih oblasti</u> pri spodbujanju ustvarjalnosti, s pomočjo vseživljenjskega učenja, kot gonila za inovacije in ključnega dejavnika za razvoj osebnih, poklicnih, podjetniških in socialnih kompetenc ter blaginje vseh posameznikov v družbi.

Obrazložitev

Čeprav so države članice sogovornice Komisije, se na tem področju obravnavajo pomembna vprašanja, ki so v neposredni pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti.

Predlog spremembe 2

Člen 3(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Poleg dejavnosti, ki jih sofinancira Skupnost v skladu s členom 6, lahko Komisija ali države članice opredelijo druge dejavnosti, ki prispevajo k ciljem evropskega leta, in dovolijo uporabo imena evropskega leta pri promociji teh dejavnosti, če te prispevajo k doseganju ciljev iz člena 2.	Poleg dejavnosti, ki jih sofinancira Skupnost v skladu s členom 6, lahko Komisija, ali države članice <u>ali lokalne in regionalne oblasti</u> opredelijo druge dejavnosti, ki prispevajo k ciljem evropskega leta, in dovolijo uporabo imena evropskega leta pri promociji teh dejavnosti, če te prispevajo k doseganju ciljev iz člena 2. <u>Druge, nevladne akterje je treba spodbuditi, da bodo v okviru zastavljenih ciljev sodelovali pri dejavnostih evropskega leta.</u>

Obrazložitev

Uporaba naziva „evropsko leto“ ne sme biti omejena na države članice. Pomembno je, da se s pomočjo številnih akterjev, ki bodo dejavni v tem okviru, oživi evropsko leto.

Predlog spremembe 3

Člen 5

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Komisija skliče sestanke nacionalnih koordinatorjev z namenom usklajevanja izvajanja evropskega leta ustvarjalnosti in inovacij na evropski ravni ter z namenom izmenjave informacij o izvajanju evropskega leta na nacionalni ravni.	Komisija skliče sestanke nacionalnih koordinatorjev z namenom usklajevanja izvajanja evropskega leta ustvarjalnosti in inovacij na evropski ravni ter z namenom izmenjave informacij o izvajanju evropskega leta na nacionalni ravni. <u>Na te sestanke se povabijo predstavniki Odbora regij in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora.</u>

Obrazložitev

Le z udeležbo OR in EESO se lahko zagotovi sistematično in kompetentno upoštevanje interesov in prispevkov lokalnih in regionalnih oblasti.

V Bruslju, 19. junija 2008

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE